

Mijn zoon en zijn geliefde horen tot de categorie ouders met schoolgaande kinderen, allebei een intensieve baan, waar in corona-tijd in een volle stad in het westen des lands nog best een verbouwing bij kan. Wij (beeld)bellen en appen en een paar dagen geleden zei hij: 'Ik merk dat de lontjes korter worden.' Daaronder verstond hij ook zijn eigen lontje. Dat laatste is zijn jonge zoon met hem eens, meldt hij mij desgevraagd. Of hij daar last van heeft, vraag ik hem. Nee, hoor, zegt hij. Gelukkig maar, antwoord ik hem, want jij weet natuurlijk ook hóevél papa van jou houdt. Hij schudt heftig: ja, want als papa bijvoorbeeld nu zou zeggen dat hij een tijdje weg zou gaan, dan zou ik hem bij zijn broekspijpen vatsgrrrriepen en dan zou ik zeggen: Dat doe je niet! Ik kan echt niet zonder hem.

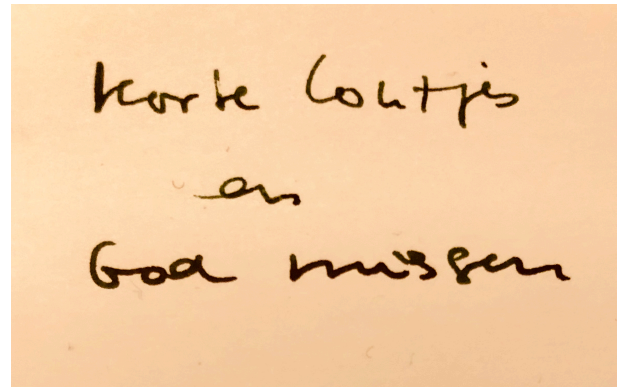
Ooit was ik predikant op een marineschip. Van mij werd verwacht dat ik daar op zondag kerkdiensten zou houden. Dat werd dan in het beste geval een bijeenkomst in zeer kleine onwennige kring met een verhaal uit de bijbel, een lied van een cd, gebeden en kaarsjes. Kostbaar, maar ik miste de gemeente, de gedeelde rituelen en woorden en gemeenschappelijke geloof, waaronder ook die van de aangevochten of verloren versie. Na weken gezwalkt te hebben op zee, tussen stalen platen zonder buitenlicht en met met veel herrie, o.a. van machines en airco, spoelden wij aan in zuid Engeland. Op zondag nodigde ik schepelingen uit om met mij mee te gaan naar de plaatselijke kerk. Wij kwamen daar binnen en - niet meer gewend aan de schoonheid van een kerkdienst, nu in de gestalte van een gotisch gebouw, monumentaal orgel, Engelse hymnes, koorknaapjes met kaarsen en een hoog-liturgische dominee die heel mooi kon bidden - hield ik het niet meer droog. De schoonheid deed pijn aan ogen en oren.

Ook de kerkelijke gemeente is gesecculariseerd en die ontwikkeling zou nog wel eens meer vleugels kunnen krijgen dan tot nu. Het zou kunnen dat we in de kerk gaan wennen aan een leven zonder centrum op zondag. Het zou ook kunnen dat dat centrum voortaan gevonden wordt bij een kerkdienst op TV met koffie onder handbereik. Ik zeg daar geen kwaad woord van. Is er misschien ook een virtuele gemeenschap der heiligen?

Ik mis de vertrouwde kerkdienst en alles wat daarbij hoort. De kerk binnen komen, elkaar groeten, ontmoeting met de mensen met wie je geschiedenis deelt en dat alles op een heel bijzondere plaats waar je - door de goede gewoonte - zonder je dat bewust te zijn - weet: wij leven in het licht van Gods ogen. Dat weet je al, als je de kerk binnenkomt, het licht door de ramen ziet, als je dingen hoort die je nergens anders hoort, orgel, zingende mensen, onze hulp... laten we bidden... onze Vader ... we lezen uit... ga met God en hij zal met je zijn. O, wat mis ik dat. Ik heb dat ene uurtje op zondag nodig om te kunnen blijven geloven, hopen en liefhebben. Digitale kerkdiensten, hoe stichtelijk ook, kunnen dat gemis niet goedmaken. Voorlopig moeten we het zonder doen.

Gisteren sprak ik iemand, een voorbeeld van zonnigheid en kracht. Zij zei: 'Ik fiél my tsjintwurdich sa raar yn de holle en ..... ja ..... ik leau dat ik lulk bin'. En toen ik vroeg of ze daar ook een reden voor kon vinden sprak zij: 'Dat wit ik net.....!' Ik vertelde van de korte lontjes van mijn zoon. Zou het zo iets kunnen zijn? Ja, dat zou wel eens kunnen. We zijn allemaal aangevreten door corona.

In deze tijd dringt diep in onze vezels door dat we kwetsbaar zijn, sterfelijk en afhankelijk. Zouden onze korte lontjes of ongeadresseerde boosheid kunnen wijzen naar verlangen? Naar vroeger? Naar God? Ik overdenk dat zonder handenwrijvend aan de horizon volle kerken te zien. Volle kerken zijn geen graadmeter voor geloof. Daar kwam Jezus ook achter als hij tot zijn verbazing buiten zijn vertrouwde kring mensen tegen kwam die 'iets met God hadden', of met hem. Misschien wordt in deze tijd nog duidelijker dat het onderscheid tussen 'binnenkerkelijk' en 'buitenkerkelijk' niet bestaat. Er zou een nieuwe solidariteit kunnen groeien die niet afhankelijk is

van administratieve zaken of de kerkgang op zondag. Ook de secularisatie heeft geen halt gehouden bij de kerkmuren.

Het beroemde gedicht van Gerard Reve, blijft mij bewegen:

Eigenlijk geloof ik niets,
en twijfel ik aan alles, zelfs aan U.
Maar soms, wanneer ik denk dat Gij waarachtig leeft,
dan denk ik, dat Gij Liefde zijt, en eenzaam,
en dat, in zelfde wanhoop, Gij mij zoekt
zoals ik U.

Ellen Deckwitz¹ vertaalde uit een gedicht van Dennis O'Driscoll², 'Missing God', fragment en slot, te vinden in: *Olijven moet je leren lezen*, Atlas Contact 2016.

God missen

De broodproductie neemt toe dankzij
granen die op wetenschappelijke wijze
ziektekiemvrij zijn gemaakt, om Zijn
fouten te verkleinen.

En toch, ondanks onze jeugdige opstandigheid,
voldaan als we zijn om het verbannen
van een benauwende vader die in de woestijn
een bebaarde kluizenaar werd- soms geven we toe
dat we Hem missen.

We missen Hem als tijdens het burgerlijk huwelijk
boven het bloeiende altaar van de ambtenaar
we vergeefs wachten op een zin met woorden als
'tot de dood' en 'in naam van de Vader'.

We missen Hem als we voor het eerst op het
knobbeltje in de borst stuiten en een onwillig
gebed aan onze lippen ontsnapt;

We missen Hem als we plots of woedend
Zijn naam uitroepen
als een vrouw op een kraamafdeling
roept om haar lang geleden overleden moeder.

We missen Hem als we luisteren naar de profetie
van astronomen, dat alle waarneembare sterrenstelsels
zich van elkaar verwijderen zolang het universum uitdijt.

We missen Hem, als de geliefden hun schouders ophalen
buiten het goedkope motel, peinzend wat hun volgende
stap moet zijn.

En soms voelen we ons zelfs nostalgisch, wachten we

---

¹ Als u kennis met haar wilt maken:

<https://pers.kro-ncrv.nl/programmas/deverwondering/de-verwondering-ellen-deckwitz>

² https://en.wikipedia.org/wiki/Dennis_O%27Driscoll

op Zijn Wederkomst, alsof we ons bevinden
in een bakstenen duivenkot
nadat de vogels zijn uitgevlogen.

Over een week is het de eerste zondag in de 40 dagentijd oftewel de vastentijd. In deze
ongestructureerde tijd ben ik meer blij dan anders met de kerkelijke kalender. Die geeft enig
houvast. Uw verhalen over vastentijd, 40 dagentijd, Pasen, ontvang ik graag en ik geef ze ook
graag door via dit medium, maar nooit zonder uw toestemming.
Houd vol. Courage!

Willemien Keuning.